СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 77. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 19-го квітня 1946. No. 77. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, April 19, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ВЗИВАЄ АМЕРИКАНЦІВ ПЕРЕЙТИ НА ЕВРОПЕЙСЬКУ ДІЄТУ

Щоб недопустити до заведення загального пайкування на воєнний лад, президент дораджує, щоб населення Америки перейшло добровільно на европейську дієту двічи на тиждень так довго, як довго триває голодова конечність у світі. Цей зазив висловив президент Труман вчасі пресової конференції. Недавно появилася думка, щоб завести таку дієту один раз в тиждень. Президент приняв цю думку і поширив на два дні в тижні. Водночас УНРРА проголосила, як виглядає дієта в деяких европейських краях під теперішню пору. Типова дієта в Чехословаччині така: на снідання: хліб, штучна кава або чай; на обід: бараболяна зупа, капуста варена з бараболями й сир; на вечерю: капустяна зупа з кусником мяса або риби, хліб, штучна кава або чай без цукру і якісь солодощі.

ПАЛАТА СТРИМУЄ ВИПЛАТУ СУБСИДІЙ

Репрезентанти з Демократичної партії, які походять з південних стейтів і конґресмени Републиканської партії злучили свої сили в палаті репрезентантів при голосуванню над продовженням закону про контролю цін. Вони переперли поправку до законопроєкту, щоб скасувати субсидії для мясарів в сумі 715 мілiонів дол. річно вже з днем 30 червня, а інші субсидії рільничі скасувати з днем 31 грудня 1946 та загарантувати продуцентам, вирібникам і дрібним продавцям „відповідний зиск" на всіх продуктах, які вони продають. З такими поправками палати продовжила закон на девять місяців. Директор стабілізації Честер Бовлс негайно після голосування проголосив по радіо осторогу, що колиб такий закон перейшов, то край попаде в економічний хаос і ціни життєвих продуктів змісця піднесуться на 9%.

ПРЕЗИДЕНТ ЗБЕНТЕЖЕНИЙ ГОЛОСУВАННЯМ НАД ПОБОРОМ.

Президент Труман, хоч збентежений вислідом голосування в палаті репрезентантів над продовженням закону про побір рекрута,, висловив лише надію, що сенат найде якийсь плян, який можнаб приняти в практиці. Високі військові урядовці висловлюють побоювання, що внаслідок різних застерог палати в законі про продовження побору рекрута край найдеться без належної оборони й забеспеки.

АРҐЕНТИНА ВІДПОВІЛА НА АМЕРИКАНСЬКУ „СИНЮ КНИЖКУ".

Після вибору нового президента в Арґентині почався напрям політики як в Арґентині так і в Злучених Державах, щоб наново зблизити оба краї. Саме щойно оприлюднила арґентинська амбасада у Вашинґтоні відповідь свого уряду на „Синю Книжку" Злучених Держав. У відповідь опрокидується деякі закиди, а інші пояснюється помилками. Крім цього пише арґентинський міністер закордонних відносин Хуан Кук, що „це обовязок сильнішого бути поблажливим для слабшого" і на цій підставі вимагає від Злучених Держав призабути минуле, а розпочати добу приязни. При цій нагоді арґентинський уряд впевняє, що в його краю не пропаґується фашизму.

НАРІКАЮТЬ, ЩО ВУГІЛЬНИЙ СТРАЙК ШКОДИТЬ РЕКОНВЕРЗІЇ.

Адміністратор Цивільної Продукції Джан Д. Смол оприлюднив звіт, що 17-денний страк майнерів мягкого вугілля дуже зашкодив реконверзії, а коли так піде дальше, то цілий плян реконверзії буде значно спинений. Секретар праці Швеленбак почав наново старання для зведення обох сторін вугільного страйку для дальших переговорів. Надійться, що наступний тиждень принесе якусь зміну в настрою між сторонами в спорі.

ДРУКУЮТЬ ҐАЗЕТУ ПРИ ПОМОЧИ РАДІО.

В ляборaторії Радіових Винаходів під ч. 155 Пері Стріт у Ню Йорку показують ґазету, яку друкують при помочи радіових висилень. Є винайдена машина величини звичайної машини до писання, яка „друкує" водночас чотири стовпці ґазети по 500 слів на годину, а також відбиває образки й оголошення. Цей апарат розвинено впродовж війни у спілці з 20 власниками радіо-старій. Дженерал Електрик Компані перебрала на себе обовязок розробити цей винахід до такої досконалости, щоб можна його використати в практичнім життю.

ВИСИЛАЮТЬ ХАРЧІ ПОВІТРЯМ ДО АЛЯСКИ.

Внаслідок страйку докових робітників в Сієтл, Аласка осталася без правильної достави харчів. Щоби зарадити недостачі повітряні транспортові лінії почали літаками перевозити до Аляски харчові припаси. Денно висилають до Фербенкс по 2,500 фунтів харчів.

З. У. А. Д. К. ухвалив дати $50,000 на спровадження українських сиріт з Европи

Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет — як звідомляють редакцію „Свободи" з Філядельфії — приняв на засіданню екзекутиви дня 17. квітня постанову, щоб з фондів Допомогового Комітету виасиґнувати $50,000 на спровадження з Европи до Америки сиріт по українських скитальцях і примістити їх в українських сиротинцях. Старання для правного й технічного переведення цеї справи в повному ході.

„РЕВОЛЬТА УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ ПРОТИ РЕПАТРІЯЦІЇ ЗБОКУ ПОЛЬЩІ".

Під таким наголовком подано в щоденнику Ню Йорк Геральд Трибюн з четверга, 17. квітня звідомлення бездротним телеґрафом з Сянока, переслане Гомером Біґартом. У цьому звідомленню сказано: „Револьта українських націоналістів проти програми польського уряду в справі репатріяції (треба хіба розуміти переселення лемків до Совєтів. — ред.) росте в силу в галицьких повітах, які сусідують з совєтською границею. Кілька сіл є спалених, а край є стероризований українськими ватагами, які нападають швидкими нічними загонами з лісистих збіч гір Карпат. Залоги польського війська не мають успіху в боротьбі з повстанцями і такий є сумний стан оборони в цьому краю, що повстанці безлично силою зербували людей у боевім віці з українських місцевостей, що осталися під Польщею і вимусили поміч з польських осель, які надіються в такий спосіб виратуватися перед винищенням".

Після такого вступу йде довге оповідання й опис підземної акції українських повстанців, а зміст опису такий: Дня 4. квітня напали українці на Буківсько, 10 миль на південний захід від Сянока і спалили його. Командант польської дивізії в Сяноці признався, що він безсильний супроти такого загону. Тоді забрали українці 500 польських коней і 1,000 штук худоби. Української сили ніхто не знає, а кажуть, що їх є „кілька тисяч". Хоч головна сила їх рекрутується з українців, то там є ветерани Галицької Еліти, яка давніше служила під німцями; є там теж і „поляки і німецькі відступники". Вони вбрані в польські уніформи і в цивільні лахміття, мають кріси, машинові скоростріли і ґранати. Кілька вояків схоплених українцями, які втікали від них, кажуть, що начальником повстанців є якийсь „полковник". Здогадуються, що це полковник Бандера і тому в околиці називають повстанців „бандерівцями". — „Ці ватаги" — як казав заступник старости в Ряшові — „твердять, що ця територія несправедливо припала Польщі. Коли вони тероризують населення, то вони хочуть перешкодити дальшій репатріяції. Вони домагаються незалежної України — незалежної від Росії й від Польщі". При цій нагоді заступник старости сказав, що є мало доказів на це, начеб українці співпрацювали з польською підземною армією, яка безупину ставить опір польському урядови і навіть у Варшаві чути часто в ночи стрілянину з крісів. При цій нагоді цей урядовець сказав, що „Польща живе своїм життям і вона не є під впливом Росії".

Після того кореспондент згадує про поодинокі бої українців і про напади на міста та села. Вони не нищать церков ні українських ні польських і не мордують безборонного населення, навіть дають час забратися з домів та господарств, заки їх спалять або заки заберуть худобу і майно. В Буківську дістали 300,000 злотих. Вони нападають на військові станиці й на урядові доми і все добре підготовляють напади. Вони вимагають окупу від польських мешканців за те, що польські війська спалили українські оселі.

БЕНКЕТ З НАГОДИ РІЧНИЦІ КОНФЕРЕНЦІЇ В САН ФРАНСИСКО.

Секретар Орґанізації Обєднаних Держав Триґва Лі і члени Ради Забеспеки будуть почесними гостями на бенкеті, який буде уладжений в готелю Астор дня 25. квітня з нагоди річниці скликання конференції до Сан Франсиско, вчасі котрої заложено О.О.Д. Бенкет уладжує окремо зложений Громадянський Комітет.

Розенберг признається, що знав про націстівський терор в Україні й інших краях

Американський прокуратор на суді в Норембергу, Томес Ж. Дод, заставив своїми допитами д-ра Альфреда Розенберґа, націстівського ідеольоґа та державного міністра для Східних Окупованих Територій, признатися, що він знав, що на тих землях, в першу чергу в Україні, діються „страшні речі". Цього передше Розенберґ випирався і вдавав невинного, та Дод предложив йому документи, що були в офісі самого Розенберґа. А в тих документах є, між іншим „декрети про те, щоби забирати діти з України до Німеччини та нищити біольоґічну силу українського народу. Далі Дод вичитував з тих документів, що Розенберґ дав навіть згоду на того роду німецьку політику на Сході, включно з матеріяльним грабіжництвом. Ще далі доказано документами, що Розенберґ згодився на такі чотири точки німецької політики супроти словян: Словяни мають працювати на німців, а як не працюють, то можуть гинути; множення словян є непожадане, тому треба поширювати всі ті засоби, що стоять на перешкоді тому множенню; освіта для словян злишна, вистарчить, як вміють рахувати до 100; німці мають бути панами і всюди на першому місці.

ГУВЕР БУДЕ ПРОМОВЛЯТИ ПРО ГОЛОД В ЕВРОПІ.

Зо звітів, які надсилає з европейських країв бувший президент Гувер до президента Трумана, виходить, що голодова катастрофа в Европі є неминуча, якщо не прийде негайно більша допомога в харчах. Про це буде говорити Гувер в пятницю з Европи через радіо. Заповідають, що й президент Труман теж буде про це говорити.

ДІМ ДЛЯ МИРОВИХ ЗАХОДІВ Є, АЛЕ ЧИ БУДЕ МИР?—Мешканці Ню Йорку, а то й з інших міст, що оглядали Світову Виставу в Ню Йорку, як поглянуть на цей образ, то відразу пізнають, що це частина забудовань Вистави. Цей будинок, що є позаді, буде тепер місцем нарад Асамблеї Обєднаних Держав. Інші приміщення будуть вжиті Радою Забеспеки та ґенеральним секретаріятом Обєднаних Держав.

ПОЛЬЩА ЗА ЗАГОСТРЕННЯ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ЗНОСИН З ЕСПАНІЄЮ

Рада Беспеки Обєднаних Держав, що ще не скінчила дебати в справі совєтського домаґання, щоби скреслити іpaнсько-совєтський конфлікт з своїх аґенд, має новий клопіт, хоч уже від кількох днів ожиданий. Це справа Еспанії ґен. Франка, яку видвигнув д-р Оскар Лянґе, польський амбасадор і представник Польщі в Раді. Він домагається, щоб Обєднані Держави загострили свої дипльоматичні зносини з Еспанією, кажучи, що те, що діється в Еспанії не є тільки нутрішною справою цього краю, як це думають Злучені Держави і Британія, але журбою усіх членів Обєднаних Держав. Лянґе арґументував своє домагання так: Режім ґен. Франка прийшов до влади при допомозі фашистівської Італії та націстівської Німеччини, а проти волі еспанського народу, що ставив тому режімови опір упродовж трьох років; цей режім допомагав у війні державам „Осі" проти Аліянтів; він довів до такого міждержавного заколоту, що Франція замкнула свою еспансько-французьку границю, на якій ґен. Франко згромаджує більші військові сили; режім цей допустив до Еспанії воєнних злочинців та німецьких експертів-учених, що працюють у фабриках і ляборaторіях над тайною зброєю, зокрема над атомовою енерґією. Д-р Лянґе теж гостро атакував думку Злучених Держав і Великої Британії, що режім ґен. Франка не є загрозою для світового миру. Він радив не повторяти знов „політики примирення", як це було з Гітлером, і не ждати, аж заграють гармати.

ПРЕДСТАВНИК НІДЕРЛЯНДІВ ПРОТИ ВНЕСКУ ПОЛЬЩІ.

Д-р Елко Н. ван Клефенс, представник Нідерляндів, спротивився внесенню делеґата Польщі, щоби загострювати дипльоматичні звязки з Еспанією. Він казав, що це, що представив д-р Лянґе, не є вистарчальним, щоби взятися аж за такий крок вмішування у нутрішні справи Еспанії. Заявив, що його уряд ніколи навіть не думав про таке, щоби зривати економічні та дипльоматичні зносини з Еспанією. Далі казав, що навіть утікачі, що є в Еспанії, не є ніякою дійсною загрозою, бо вони не є армією з зброєю. А якщо еспанський нарід хоче вдержувати далі режім ґен. Франка, казав Клефенс, то це його справа.

СТАНОВИЩЕ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Едвард Стетиніюс мол., представник Злучених Держав в Раді Забеспеки, забираючи слово в справі внесення Польщі щодо Еспанії, покликався спершу на слова покійного президента Рузвелта з березня минулого року, коли то він гостро наклеймив режім ґен. Франка, але рівночасно підкреслив американську приязнь супроти еспанського народу, жалуючи, що не може виявити тої приязни економічно й політично через згаданий режім. Це є і теперішне становище, заявив Стетиніюс, не даючи до пізнання, чи він буде за внеском Польщі, чи проти нього, але заповідаючи, що це внесення буде взяте під „симпатичну розвагу".

ЩО СКАЖУТЬ СОВЄТИ І БРИТАНІЯ?

Себто, що скажуть у справі Еспанії. Та на це не прийдеться довго ждати. Британія займає менш більше становище Злучених Держав, а Совєти будуть певно за внесення польського делеґата, яке вважають і так совєтським внесенням. По стороні Польщі стоїть теж делеґат Франції, що вже забрав слово, а теж Мексико.

ІДЕ ПРО КОМУНІЗМ!

Американські кореспонденти, що розбирають справу режіму ґен. Франка в Еспанії, є назагал тої думки, що в Раді Забеспеки всі є проти цього режіму. Ріжниця, як до нього підходити, полягає в тому, що Велика Британія, Злучені Держави та інші західні демократії побоюються, що як силою звалити режім Франка, то влада опиниться в руках комуністів і зачнеться знов нова крівава цивільна війна в Еспанії. Совєти є очевидно за такою інтервенцією, а теж уряд Франції, де тепер комуністи горою.

ҐРОМИКО ВДАЄ ДУРНОГО.

Кореспонденти звернули увагу на таке поступовання А. Ґромика, совєтського делеґата в Раді Забеспеки. Як бума мова про відложення сесії, то Ґромико радив, щоби не було її в пятницю, бо, як він казав, йому сказано, що це є Велика Пятниця. Та як австралійський делеґат Годжсон поставив пізніше внесення, щоби такого засідання в Велику Пятницю не було, то Ґромико з здивованням запитав, що він не розуміє, чому не мало би бути нарад у той день. Проти цього виступив бразилійський делеґат д-р Педро Вельозо і заявив, що релігійні переконання мешканців його краю не дозволяють йому брати участь у нарадах у такому дні. Ухвалено, щоби нарад у той день не було.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДО ЮДІВ, ЩО МІЖ НАМИ

Очевидці, що щойно прибули з українських земель до Америки, розповідають такі речі, що перед ними блідне те все, що пише вільна українська преса про совєтсько-московське ярмо в Україні. Вже не тільки в Харкові чи Одесі, але навіть у Львові тяжко почути українське слово...

Це щось таке, що переходить фантазію навіть найбільшого песиміста. А потішаючим є хіба тільки те, що загнаний у таку важку неволю нарід не піддається і навіть серед такого терору як большевицький ставить спротив, хоч як виглядалоб цілком безвиглядний. Та видно, що й таке людей не відстрашує, бо ліпша смерть ніж животіння серед терору чи повільне конання на Сибірі чи в тюрмі.

Надійшли до нас ці нові вісти в самий Страсний Тиждень. Чиж не повинен він — так собі думаємо — пригадати нам разом з муками Христа теж і страждання отих наших рідних в Україні? Бо за когож Ти розпинався, Христе, Сине Божий, спитаємо словами поета? А рівночасно чи не повинен стояти перед нами образ Юди, що зрадив Христа, що його запродав? І чи зо згадкою про це не повинні станути нам перед очима наші новочасні Юди, що зраджують навіть тут на вільній американській землі поневолений український нарід, з якого вийшли?

Не знаємо точно, що заставило одного чи другого Юду стати по стороні червоних катів в Україні. Але знаємо, який кінець призначує Боже Провидіння Юдам. Бож якась кара мусить бути за таке зло ще й на землі! Але Страсний Тиждень є на те, щоби людина, яка навіть дуже тяжко провинилась супроти свого народу, ще могла завернути з злої дороги і розійтись з Юдою.

Саме тепер, коли це пишемо, американська ґазета, що перед нами, звідомляє, що появилася нова, незвичайна книжка про пекло в Совєтах, написана очевидцем, що все це бачив і пережив та брав навіть участь у совєтських злочинах супроти міліонів безборонних людей. Є ним українець Віктор Кравченко, що тепер „вибрав свободу" і вирвавшись з чортівських, совєтських обіймів змалював совєтське пекло, а зокрема незвичайно тонко ту траґедію, яку переживав як комуніст і українець, коли глядів, як в Україні вмирали з голоду міліони його рідних, а він навіть не мав права як партієць зрадити себе тим, що з тими людьми співчуває. Тепер, тут на вільній американській землі, він доказує, що забеспека світу перед новим світовим потрясенням і нещастям є у першу чергу в визволенню народніх міліонових мас спід сталінської тиранії.

Ось так заговорив син України, вихований у совєтській школі. Той, що знає совєтський режім з першого джерела, з досвіду на своїм ріднім народі. Колиж тепер ще й таке не промовить до наших „москвофілів" старої й нової породи, то це значить, що для них минув Страсний Тиждень, не змазавши з них пятна Юди.

ПИСАНКА ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ

...Чи будуть мати паску?...
— З чогож спечуть!? —
Підуть святити?...
— Де понесуть!? —
Чи вчують дзвони?...
— Які і де!?
Чи гагілок дівчат
Хоровід заведе?...

Виривок оце із великодної вірші американсько - українського, доморóдного поета. А скільки в нім траґізму!... Скільки безмежного горя і болю!... Скільки перебутих і ще перебуваних страждань!... Скільки грізних, серце розриваючих переживань!... Скільки безнадійности, безвиглядности, розпуки і одчаю... Скільки особистої та всенародної траґедії!

З чогож спечуть?... Де понесуть?... Де та хата і де борошно?... Де рідна церква?... Де рідне село?... Вітер розносить опіл з їх рідних хат і церков. Несе задих спаленого трупа. Пустка кругом, де село хатками біліло а садами зеленіло. А дзвони?... Пішли ворогу на гармати. А хрести на храмі Божім?... Лежать задоптані у згарищах і кровю замішенім болоті.

А дівчата — той пишний, чистий, чарівний цвіт українського народу, ті людські діти, де вони, сироти нещасні?... Пірвав, пігнав їх лютий, нікчемний ворог в ясир, в каторгу, собі на грище, на поневірку, на безпросвітну долю — чужими чужинами, далеко від батька і мами. Не заведуть вони хороводом гагілок-веснянок коло рідної церковці, а десь в чужині сльозами гіркими заливаються зголоднілі, схолоднілі, споневіряні, роздоптані, змарновані — ті квіти Украйїни.

Осьтак прийдеться Великдень зустрічати нашому українському народови за океаном — на рідній землі і на вигнанню, на скитальщині. Осьтак — коли ми тут, в щасливій землі Вашинґтона, в мирі, в беспеці, в добрі та достатку веселимось, „Христос воскресе" співаючи, коли нам тут дзвони виграваають, коли ми тут в крузі родини та приятелів гостимося, паскою частуємось — наші брати, сестри, їхні сини і доньки, а наші небожі і небоги й їх дрібна дрібота, невинні діти, розсіяні по білому світу, розвіяні як та полова, як то листя з дерев, від Атлянтику поперек всего европейського та азійського континенту аж до Пацифіку.

Де їх нема?... У Франції, в Бельгії, в Італії, Швайцарії, Німеччині, Чехословаччині, Польщі, Московщині, на Соловках і в Мурманщині і в Волканщині, Уралю, Сибірі, в пустинях Туркестану, і в маримській і колимській зимній тайзі та тундрі, в охоцькім краю і в Манджурії та Китаю... Де їх не загнало?... Ось чуємо — пропадають вони від недостатку та хоріб в Індії горячій. Ось читаємо, святкують сумно вони, — до трийцять тисяч їх — Йордан над озером Танганайка під прямовісним промінням тропічного сонця Африки. Деж не закинула їх траґічна доля бездержавної нації?...

Маємо ми, американські українці, лишити їх їхній гіркій долі?... На поталу судьби?... На загибіль?... На погній для інших народів, серед яких вони опинилися, загнані лихоліттям?... На повільну голодову кінчину як не мученичу смерть із рук ката?... Чи не чуємо їх ридань і голосінь?... Чи не долітають до нас понад широкий океан їх мольби і просьби?... Чи не привиджуються нам їх змарнілі тіни кожного разу, як несемо ложку страви до уст?... Чи не зганяють нам оці грізні привиди сну її наших повік?... Чи не кличе нас наше сумління день і ніч, кожну годину, кожну мінуту, чи не пригадує воно нам по всяк час оцих нещасних, що їх Бог то наш Бог, що їх кров то наша кров, що їх віра, то наша віра, що їх мова, то наша мова, що їх Великдень, то наш Великдень?...

Готовимось зустрічати Великдень, день воскресення Христа, Бога, Спаса і день перемоги, триюмфу і слави Того, що людству чоловіколюбя, любов ближнього, любов брата голосив і найвищою заповідю поклав. Так, коли по наших українських храмах залунає величне „Христос воскресе!" прапращурів наших, коли всі наші серця, зєднані і злиті оцим завітним гимном в одно, в один народний моноліт, злинуть у мольбі до стіп престола Всевишнього — тоді памятаймо, що там у широкому, а немилосерному нині світі, що звик рівнодушно глядіти на людське горе, наші рідні Великдень згадують й до землі припадають, а їх грудь ридання розривають, а їх серця розпукаються в безмежнім горю, а їх вся-всенька надія на Бога і... на нас.

Палець Божий досвідчає тяжко-претяжко наш нарід. Карає його за його гріхи і попередників його провини — за брак любови і згоди, за недостачу жертвенности і солідарности, за сварні, зависти і межиусобиці, за Каїнову роботу, за рівнодушність до спільної загальної справи, за всі занедбання і промахи — одиниць і всего загалу. Але Провідіння Боже примістило нас, американських українців, у захистній й багатій країні, наче на те, щоби ми могли простягти понад океан помічну руку нашому нещасному братови, щоб ми його поратували і вратували. Виконаймож то післанництво, що воля Божа вложила на нас.

Допомогові заходи нашого громадянства останутъ ясними, взнеслими картами в книзі історії американської України. Це проявилось то, що є добре, благородне, братолюбне в серці, в душах, в надрах нашого народу. Це заясніло те, чим народи живуть, ростуть, двигаються та стають свобідними, славними і великими. Це виявилася сила і височінь Христових заповітів, Христової еванґелії, християнської української культури, якою наш нарід від часів Володимира живе.

З Великоднем, із найбільшим, найкращим, найвеличнійшим, найсвятійшим празником Христа-Спаса памятаймо бути християнами не лиш устами, але чином. І памятаймо бути українцями не лиш на словах, але й на ділах. Жертвуймо щедро, зі серця на писанку-допомогу для наших скитальців, а Великдень нам не буде таким сумним, якби був, колиб ми занедбали тих нещасних. Жертвуймо в кружках родинних і в гостині, при Великодній трапезі, жертвуймо в церквах і поза церквами, в товариствах, при збірках чи поодиноко кожен і кожна з нас — а тоді веселійше залунає „Христос воскресе!"

* * *

Великодну писанку для скитальців просимо слати на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILA. 5, PA.

Марні надії, справді тільки... мрії?

(З Европи).

У „Ню Йорк Гералд Трибюн" нещонедавно редакційна стаття „Репортери в Києві" була повна радости спроводу перемоги демократії. Ото дала до відома читачів, що мовляв, є надія, що „свобода преси" дасть змогу чужинним кореспондентам заглянути в ту чи не найтаємнішу, а відтак і найцікавішу всім чужинцям частину СССР — в Україну, для якої й життя в ній цікавлять усіх чужинців.

Радіючи зтого, що певна кількість чужинецьких журналістів буде пущена в Україну, її серце й історично-культурний, знівечений большевиками центр, Київ, ґазета захоплено вигукує: „Світ повинен пізнати Україну, оту чудову, принадну країну, яка аж двічі спричинилась до впаду німецької експанзії".

Чи ненайбільшою радістю є те, що після задушливої атмосфери неймовірного бюрократизму Москви, кореспондентам стане вільно дихати в новому новинкарському осередку — Києві, як буцім би на свіжому повітрі.

На всі ці радісні висновки ґазети „Ню Йорк Гералд Трибюн", щоб попередити їх і їм подібних від зайвих ілюзій, скажемо словами поета: „Марні надії, справді тільки сни... (або мрії в сні)". Не знають бо, ані в Н. Й. Гералд Трибюн, ані де інде, що, незалежно, якаб то Росія не була, у ній спокон віку існувала така система, за якої в провінції, адміністративного розуміння, завше було важче дихати, як у центрі імперії.

Щоб не було це голословною „аґітацією" хочемо в кількох словах нагадати минуле й парою слів зачепити недавнє сучасне.

З усіх скорпіонів, яких зазнало за царів українське слово (а в такій же мірі це стосуватиметься й до будьякого чужоземного слова) найтяжчою безперечно була — заборона творів Т. Г. Шевченка — ґенія української нації. Й це було не лише за життя поета, навіть, по його смерти, цілого півстоліття, аж до 1906 р. не можна було видати, через заборону повного видання „Кобзаря".

Однак і по першій революції в Росії, видати щось українське, а особливо „Кобзаря", на провінції, було не можливо, як неможливо верблюду пролізти крізь голчине вушко.

Але не лише до „Кобзаря" це стосувалось. Вистава якоїсь української песи, яку хоча з трудноцами удавалось пропхнути в столиці, на провінції й не показуй, бо не те, що не дозволяють, але й наженуть, за „неблагонадійного" порахують.

Ті-ж царсько-цензурні порядки лише підведені в квадрат, а то й куб, заіснували в пореволюційній Московщині — большевицькій. І не лише дивно, а просто таки не зрозуміло стає, коли бачиш і чуєш як совлада, а зокрема влада „українського ґенералґубернаторства" запопадливо притягає бідака й кріпака Шевченка собі на службу, а ось портрета поета в смушевій шапці, в якій він завше ходив, не можуть терпіти в Києві.

Заїхавши десь на Кубань, де „нема" України, або в Вороніжчину, ви можете здибати там Шевченків портрет у кожусі, в шапці волохатій. На портреті такому буде обовязково штами Москви або Петрограду. Там можна було видавати такого „петлюрівського", „дрібно - буржуазного" портрета, але в Україні свої „безбатьчечки" бояться цього як вогню, тому друкують портрет без головного накриття й кожуха.

Пригадаймо, як у 1942 р. стояло в Канаді питання про домагання Самостійної України. Чи хоч один з „центру" московського озвався? А Уфімська „Україна" в особі Тичини, Рильського, Богомольця, аж вили. Мовляв, яке їх діло втручатися в наші хатні справи. Вірнопідданство Москві примушувало скавуліти, і то першим, київським „українцям", що сиділи тоді в Уфі.

Тепер же вони сидять у „своїй" столиці, в Києві, але поява такої „штуки", як кореспондентська „братія", скажім з Америки, їм не дасть навіть спати. Нишпоритимуть, слідкуватимуть, якщо взагалі допустять. А перевірятимуть, ще краще як у Москві. Щоб, мовляв, не підвів!

Отже даремна радість ґазети „Н. Й. Гералд Трибюн" зприводу „чистого" незадушливого провінційного повітря. Хотілиб і ми з ними порадуватися, та марна надія, порожня мрія...

Л. Т.

Проти чорного ринку

Перед сенатською Комісією Хліборобства заявляли минулого тижня представники так званого „Мясного Інституту", що „розтратний, скандальний, широко розгалужений і визиваючий чорний ринок на мясо повстав внаслідок закону, званого „Акт Контролі Цін".

Справа коротко представляється так: Тому, що вчасі війни люди заробляли багато грошей, вони булиб платили високу ціну за мясо як і за інші харчі, а ціна харчів в першу чергу викликує інфляцію. Отже, щоби недопустити до надто високої несправедливої ціни мяса в дрібнім продажу, уряд придумав спосіб, як нагородити різникам вищі кошти продукції мяса, щоб вони не мусіли підвищати його ціни. Звідси пішли так звані „субсидії" для мясарів, чи як то їх звичайно називають „пакерів". Але так само дає уряд субсидії і рільникам, щоб вони не мусіли підвищувати ціни живої худоби понад означену урядом ціну. Колиб такий плян утримався, здається, що все булоб в порядку. Фармер дістав би свою ціну, за худобу, а пакер дістав би відповідну ціну за мясо і публика булаб вдоволена.

Міжтим вже вчасі війни повстала непередбачена язва. Витворився так званий чорний ринок. Цеб то такий стан, що хтось незаконно купує від фармерів худобу, даючи їм вищу ціну, ніж назначена урядом і відпродує худобу по любій ціні різникам, які втримують потайки різні і продають мясо просто дрібним мясарам, а ці знову розпродують його майже по довільних цінах господиням. Бо господиня, коли не може дістати мяса звичайною дорогою, готова на всяку ціну, як лише має гроші. Витворився стан, подібний до бутлеґерства за часів прогибіції: Є закон, є в засаді контроля і кара за нарушення закону, а нема кому закону виконати. Не пильнує закону передовсім публика не зважаючи на це, що вона знає, що мясо продають мясарі незаконною дорогою по вищій ціні, а крім цього знає, що це мясо походить з різні, яка не має контролі влади здоровля і податкових урядовців. Іншими словами: публика в нашім краю, навчившися легковажити один закон, береться тепер до легковаження інших законів, які придумані саме для її власного добра, а при тім помагає переступникам на свою власну шкоду.

Тут треба ще додати, як через таке поступування публики нищиться самий мясний промисл тим, що мясні підприємці - „пакери" — мусять уступати місця різникам з чорного ринку. Звісно, що осередком мясного промислу є Шікаґо. Урядовці Бюра Адміністрації Цін мають нагоду контролювати продукцію і продаж мяса через пакерів від початку до кінця, бо це є законно здавна існуючі підприємства. Зате уряд ледви може контролювати приватні різні, коли вони існують десь по фармах, не платять податків, не мають наладжених будинків для різання худоби і загалом, не є відповідальні. Урядники обчисляють, що великі пакери купують від фармерів далеко менше худоби на заріз тепер, ніж купували минулого року вчасі війни. Багато з них відправляє робітників, а деякі замикають підприємства. Показується, що від фармерів купують худобу різники з чорного ринку і платять добру ціну, хоч худоба не переходить ветеринарських оглядин.

Зогляду на такий стан пакери черз свою орґанізацію „Мясний Інститут" домагаються знесення контролі цін і субсидій і кажуть, що як різник буде міг доставити на маркет добре мясо, хоч би і за вищу ціну, то тим самим впаде чорний ринок. Тепер виходить питання: Чи справді чорний ринок вже аж так розгалужений, що федеральний уряд втратив над ним контролю, чи можна його ще знищити? Коли його не дасться знищити, то що за рація з одного боку платити субсидії законним пакерам, а з другого боку наражувати публику на плачення високої ціни за мясо?

Над цим повинна в першу чергу призадуматися сама публика і не потурати безконтрольному чорному ринкові.

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

28)

Бо це й справді були самі діти — чудові українські селянські діти: триста дівчат і двіста хлопців, між ними де-не-де старша людина. Я ніколи не забуду, як я ввійшов у їхню гущу, привітався з ними й розговорився. І наче двадцяти років еміґрації не існувало, наче я вчора виїхав з України — ті самі люди, те саме почувають, таксамо, а ще й краще говорять та мають ту саму „душу", що й я, що й вся еміґрація, що й всі українці на світі. Ані батога, ані собаки до них не треба, тільки добре слово, людяне почуття й культурне обходження та й більш нічого. Бо за культурним обходженням вони довго тужили та мали про нього глибше поняття, як „вища раса" навіть!

Я не зменшу як скажу, що через пів години по прибутті до ляґеру п. Ш. цілковито змінив свій погляд на „бидло" й на „русскіх". Коли він підійшов до них і промовив по німецьки кілька слів, то вони його зараз же обступили густим колом і розбалакались... без мене, тоб-то, без перекладчика. Не треба й казати, що як п. Ш., так і інші німці були неймовірно здивовані: „бидло" навіть по-німецьки вміло!

— А де ви навчилися по-німецьки?... — питає він чистенько вдягнену, як ранок свіженьку дівчину, що стала біля нього.

— В школі... Я вже скінчила технікум і почала вчителювати...

— То ви вчителька?... — не йме віри п. Ш.

— Авжеж...

— А скількиж вам років?

— Таж девятнадцять... — пишно почервонівши відповідає вона доброю німецькою мовою.

— А ти, хлопче, що ти робив дома?... — звертається до парубка років 18.

— Я працював у „колгоспі"...

— А чому ти кажеш „колгосп", а не „колхоз", бо в нас кажуть „колхоз"?

— Бо „колхоз" це по-московськи, а по-українськи „колгосп"... — сміливо пояснює парубок.

— А деж ти по німецьки так добре навчився?... — цікавиться п. Ш.

— А як німці прийшли до нас, то я біля них навчився... Синові „вищої раси" требаб десять років, щоб він так навчився чужої мови, як „бидло" за десять місяців.

— Звідки ви всі, хлопці й дівчата?... — питає далі п. Ш.

— З Дніпропетровщини... З України... — в один голос відповідають йому.

— Ви „русскі"?... — не без жартовливого лукавства питає п. Ш., зиркаючи в мій бік.

— Ні, ми не „русскі", ми українці... — протестують вони весело.

Коли наступила запись, п. Ш., не знаю вже, котрий раз, але знов дивується:

— Це надзвичайно!... Навіть неймовірно!... Дивіться, всі вміють писати, особливо дівчата та й гарно ж як пишуть!... А чимало з них уміє й по німецьки писати, не тільки говорити. Це нечувана річ!... Ви, каже до мене, виграли на всьому фронті. Яб сам гордився бути сином такого народу. Гляньте, які характерні лиця, які мудрі очі, зовсім як наш німецький тип... А які дівчата, якийв них ясний, щирий погляд, я вже двадцять років не бачу такого невинного погляду німецької дівчини... Я не розумію тепер... Я тепер нічого не розумію... — гарячився п. Ш.

Але глибше не хотів, чи не відважувався сказати, чого саме він „тепер" не розумів. Певне тієї дійсности навкруги не розумів він: колючого дроту, лютого вовка на привязі, ґумової ломаки в руках ляґерфюрера...

(Дальше буде).

В справі імігрантів скитальців

I.

Уряд Злучених Держав робить певні кроки для допущення до цеї країни відповідних скитальців, які тепер перебувають у Европі. Це робиться згідно з розпорядженням президента Трумана, з дня 22. грудня 1945 року.

Імігранти зможуть приїздити в межах законом встановлених квот. Річна квота для Польщі є 6,524, для Чехословаччини — 2,874; для Росії — 2,712 та для Румунії — 377. На квоту з Румунії вже подано більше прохань ніж дозволено законом. Сподіваються, що буде багато прохань на візами з польської, чехословацької та російської квоти. Невикористані вповні квоти за цей біжучий, фіскальний рік будуть ужиті для скитальців в американських окупаційних зонах Німеччини та Австрії.

Першенство в межах цих квот будуть мати жінки легальних мешканців в цій країні та їх малолітні діти; чоловіки американських громадянок, одружені після 1-го липня 1932 року, та батьки американських громадян. З того, що залишиться, будуть видаватися візи іншим кандидатам.

Нема сумніву, що впродовж наступних місяців найбільше віз дістанеться тим скитальцям, які 22. грудня 1945 року (коли президент виголосив свою заяву) перебували „в збірних осередках скитальців в американських окупаційних зонах" (Німеччини й Австрії). Проте в розпорядку президента згадується, що „не буде цілком спинено видавання віз в інших частинах світу".

Скитальці („дисплейсд персонс") вважаються особи, які 22. грудня були, і тепер перебувають, в американських окупаційних зонах і яких можна зарахувати до таких груп:

1. Такі, кого нації насильно вивезли з рідних країн до Німеччини на примусову працю.

2. Жертви націзму і фашизму, які залишили свої країни (тільки не Німеччину), втікаючи від страхіття війни і не мають до чого тепер повертатись.

3. Ті, яких вигнано з дому й посаджено до концентраційних таборів з причини расової чи релігійної приналежности, або за спротив нацистичній партії чи німецькому урядові; як рівнож ті, які тікали з дому, щоби врятуватись від подібних переслідувань.

4. Ті, яких насильно вивезено з їх країн (не з Німеччини) німецьким військовим урядом з військових причин, але які не були на військовій службі.

5. Ті (не німці), які не були переслідувані німцями зогляду на расу, релігію, чи політичні переконання, але які мають поважні підстави боятися переслідувань політичних, расових, чи релігійних по повороті до своїх країн.

6. Батьки, жінки, чоловіки, діти, брати й сестри тих, що належать до згаданих 5 груп і які живуть з ними. (Від цих осіб з 6-тої групи не вимагається, щоби вони жили в американській зоні до або 22-го грудня 1945 року.)

Аплікації на візи від скитальців, які не мають першенства, будуть прийматися і розглядатися в такому порядку:

1. Насамперед будуть брати під увагу дітей-сиріт або таких, яких родичі невідомо де перебувають.

2. Далі — особи, які мають в Злучених Державах рідню, включаючи перших кузинів.

3. Всі інші скитальці.

Більшість скитальців, які підпадають під розпорядок президента з 22. грудня 1945 року, походить з країн центральної та східної Европи, а також з балканських країн. Згідно з заявою президента іміграційна квота для цих країн нараховується „приблизно на 39,000 осіб річно". Певно квоти на цих десять країн якраз складуть „приблизно 39,000":

Австрія	1,413
Болгарія	100
Чехословаччина	2,874
Данціг	100
Німеччина	25,957
Греція	307
Мадярщина	869
Польща	6,524
Румунія	377
Югославія	845
Разом	39,366

II.

Згідно з інформаціями, поданими 27. лютого 1946 року департаментом державних справ, першого березня цього року мали відкритися і розпочати працю американські консуляти у таких німецьких містах: в Берліні, Бремені, Франкфурті, Гамбурзі, Мюнхені та в Штутгарті. Ті консуляти будуть видавати американські пашпорти американським громадянам, що перебувають у Німеччині, щоб уможливити їм поворот до Америки. Будуть видавати іміграційні поза квотні візи та візи по першенству рідним американських громадян та американських легальних мешканців. Також будуть видавати візи скитальцям, з яких більшість напевно не має першенства на отримання візи. Згідно з інформаційним пресовим обіжником департаменту державних справ найбільше скитальців знаходиться біля Мюнхену та Штутгарту. Тому перші американські консуляти мали відкритися саме в тих містах і перші розпочали працю. Вони зразу мали приступити до уділення віз відповідним скитальцям, які мешкали в тих місцевостях **22. грудня 1945 р.** Проте, зогляду на брак відповідного, досвідченого персоналу, приміщення та офісових приладів, ті консуляти запізнилися на яких 3—4 тижні. Певно дещо спізняться й інші три консуляти в американській зоні (Гамбург є в британській зоні).

Особи, які бажають переїхати до Злучених Держав, потребують для того помочі від рідних чи приятелів, які тут стало живуть. Найліпше ту поміч мати від близької рідні. Рідні чи приятелі, які мають можливість і бажання виробити афідевіти про матеріяльну підтримку для скитальця, мають звернутися до відповідного американського консуля **через департамент державних справ.**

Згідно з обіжником департаменту державних справ той, що виробляє афідевіт, має вислати потрібні документи через Вашингтон. Треба заадресувати коверту на американського консуля в Штутгарті, або в Мюнхені, через департамент державних справ. (AMERICAN CONSUL AT STUTTGART — OR MUNICH — IN CARE OF THE DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON 25, D. C.) В коверту покласти **тільки** афідевіт та необхідні додаткові до нього посвідки. Наліпити поштових марок як для звичайного листа заграницею — 5 центів за першу унцію та три центи за кожну наступну, або частину наступної унції. На коверті треба написати: "CONTAINS IMMIGRATION SUPPORT DOCUMENTS ONLY". Не приймається реґістрований лист, ані через повітряну пошту.

Та особа, що виробляє афідевіт, може тут внести $10 як оплату за візу для скитальця. Цю суму треба вислати через моні-ордер чи чеком, на секретаря департаменту державних справ, але не разом з афідевітом, а **в окремій коверті.** Разом з тим треба вислати відповідного листа, подаючи імя скитальця, його адресу (якщо відома) та місце найближчого американського консуляту. Гроші, зібрані в той спосіб, будуть складати окремий фонд, а департамент державних справ повідомить консулят, в районі якого мешкає скиталець, що гроші на оплату візи для того скитальця вже зложено.

Інформаційні бюлетені та „персональні" квестіонери вже роздані поміж скитальцями в американських окупаційних зонах. В квестіонерах є такі питання: чому та особа бажає переїхати до Злучених Держав? Імена та адреси рідних (не обовязково рідних в З. Д.), які можуть гарантувати матеріяльну підтримку для скитальця та його політичні переконання. Імена та адреси близької рідні в інших европейських країнах чи районах, які також хотіли би виїхати до Злучених Держав. (Наприклад, коли жінка скитальця є в Англії, а дитина в Швеції, то відповідні консуляти будуть старатися уділити візи також для них аби ціла родина могла зійтися в Злучених Державах можливо якнайскорше). Є також питання, чи кандидат на візу уділив яку поміч, а як так, то яку саме, Німеччині в часі війни; чи був коли засуджений за якусь провину, і т. п. Такий виповнений квестіонар, в двох примірниках, висилається до американського консуляту того району, де мешкає особа, що старається за візу. Там, в консуляті, його докладно розглядають, перевірять. Теж перевіряється ще у військовому розвідочому відділі. Коли зібрані інформації будуть задовільняючими та коли кандидат на візу перейде, встановлений іміграційними законами, медичний огляд, тоді військовий заряд перевезе його до збірного центру біля американського консуляту, де буде чекати на свою чергу, щоби дістати іміграційну візу.

Як тільки збереться значна група імігрантів, вже готових до відїзду — скажім яких 600 осіб — буде повідомлено військову владу та адміністрацію военного водного транспорту і вони вже займуться переїздом тих людей залізницею та водою. Представники УНРРА та кількох американських допомогових агенцій поможуть скитальцям виповнити необхідні заяви, квестіонери; дадуть потрібні для подорожі речі, замовлять квиток на пароплав і т. п. Чимало таких агенцій, що працюють для допомоги втікачам, погодились виробляти корпоративні афідевіти для тих скитальців, втікачів, які не мають ні рідних, ні приятелів, якіб ними турбувались.

Загальна Рада—ФЛІС.

Courtesy of the Metropolitan Museum of Art

CHRIST APPEARING TO HIS MOTHER, by Rogier van der Weyden

ЩО ПИШУТЬ?

ПОЗДОРОВЛЕННЯ НЕ З РІДНОЇ ЗЕМЛІ, А З ДАЛЕКОЇ ЧУЖИНИ.

В листі до громадянина з Нюарку, Н. Дж., пише один з фамілії Л.х:х з дня 3. III. 1946:

„Витаю Вас з далекої чужини, а не з рідної землі. Вже 6 років я покинув рідну землю й родину і скитаюся по чужині, бо до рідного краю вертатися негоден. Коли вибухла польсько-німецька війна, польська поліція відставила мене й інших людей до Берези Картузької на Поліссю. Завдали страшні тортури й голодом морили. Але ця польська війна тривала лише два тижні. По розпаді Польщі нас вийшло 6,000 ще живими. За два тижні я перемандрував піхотою домів, бо залізниці були знищені. У нас тоді вже була Червона Армія клятого Сталіна. Я ще перебув з ними три місяці і придивився на їх роботу, що то її чути пеклом, а не раєм. З тяжким трудом я виїхав до Німеччини.

„Коли вибухла друга війна, а це німецько-советська, то за пару місяців я знову оглядав рідну землю, але тоді в нас була вже велика біда, бо фронт знищив усе. Та я мав тут добру працю і вернувся назад до неї, де працював вже 6 літ. Це була мясна фабрика і я став добрим фахівцем.

„Тепер опишу Тобі, які події перейшли в нас по відступі німецької армії. Фронт у нас стояв пять місяців. Околиця тепер не до пізнання: села зрівнані з землею, в гаю не зістався ні один будинок. Брат Олекса перебував у той час вдома і втік з рідньою до мене. Він боявся там остатися, а що там тепер діється ще сьогодні, цього не можемо Тобі описати. Ти певно собі не уявляєш, як там пережив увесь час наш нарід, а хто ще живий, той певно сьогодні жде своєї смерти. Того всього годі описати, бо це булаб велика книга в історії України. З нашого села не зісталося нічо, хіба могили.

„Тепер ми живемо з американськими вояками і дістаємо поміч з УНРРА. Покищо ми не голодуємо, але нас непокоїть, що советські агенти переїзджають нашу американську сторону і лапають наших людей так, як лис курку і втікають з ними на Сибір або в тяжкі табори. Тому з рідної землі втікають, хто куди може. Наш брат Антін згинув від ворогів, Василь М. замордований в Тернополі під Советами і багато інших із Золочівщини. Колиб Ти вернувся в Европу, то вона ціла в руїнах. З деяких німецьких міст тільки чубки коминів та куски стін осталися. Тут, де ми живемо, третя частина міста є зовсім знищена. Не одну ніч пересидів я в пивниці вчасі бомбардування, та Бог нас при життю затримав..."

ЖАРТИ

Доказ.

Звісний кишеньковий злодій в Ню Йорку попав раз у лапку. Його випустили за кавцією і він пішов наймати адвоката. Розповідає йому свою справу, як то його невинно замотали в сіти і ще кажуть, що він вкрав комусь там гроші з кишені. Потім твердить: „Так, пане адвокате! Хоч мене й називають кишеньковим злодієм, то справді мене ніколи ніхто не приловив на цім, щоб я встромив руку в чужу кишеню. Отже як я можу бути кишеньковим злодієм?" При цій нагоді передав сто-доляровий банкнот адвокатови, як завдаток на оборону.

Після виміни ще кількох слів клієнт вийшов, а адвокат хотів сховати сто-доляровий банкнот до каси. Але як він не нашукався, а банкноти не найшов. Серед дальшого шукування застав його клієнт, котрий вернувся назад до його канцелярії.

„Як вам уже казав, що це лише змова проти мене. Оце ви самі можете посвідчити, що я не пхаю руки нікому в кишеню. Чоловік, що мене оскаржує, чистий брехун". — При цих словах положив перед адвоката сто-доляровий банкнот.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ІВАН БАГРЯНИЙ.

Чому я не хочу вертатись до СССР?

II.

Я був ще маленьким 10-річнім хлопцем, як большевики вдерлися в мою свідомість кривавим кошмаром, виступаючи як кат мойого народу. Це було 1920 року. Я жив тоді в дідуся на селі, на пасіці. Дідусь мав 92 роки і був однорукий каліка, але трудився на пасіці, доглядаючи її. Він нагадував мені святого Зосиму і Саватія, що були намальовані на образку, який висів під старою липою посеред пасіки.

Аж ось одного дня над вечір прийшли якісь озброєні люди, що говорили на чужій мові і на моїх очах та на очах інших унуків, під наш несамовитий вереск замордували його, а з ним одного сина (а мойого дядька). Вони довго штрикали їх штиками і щось допитували, стріляли в лежачі скривавлені тіла з пістолів і реготались... Вони всі гидко лаялись й під старою липою посеред пасіки, коло ікони святих Зосима і Саватія, все все було забризкане кровю. Кров все життя стоятиме мені в очах. Це так починалася „вартолемеївська ніч" в тім селі. Таких ночей було багато в Україні й я маленький чув, як люди говорили про них з жахом; але не бачив. А тоді побачив. В ту ніч було вимордовано в селі всіх стареньких господарів й священика, і організував цю ніч (як безліч таких ночей) большевизм в особі представників „ЧЕКА" та большевицького „істряботряду". Я не знав, що то було предлюдією до всього мойого советського життя і символом долі приготованої большевизмом для цілого мойого народу. Замучили вони мойого діда за те, що він був заможній український селянин (мав 40 десятин землі) й був проти „комуни", а дядька за те, що він був за часів національної визвольної боротьби в 1917-18 роках — вояком національної армії Української Народної Республики. За те, що боровся за свободу і незалежність українського народу.

Другого мойого дядька, що врятувався тоді від смерті втечею, пізніше заарештували й без суду заслали на Соловки (советське Дахав) на 10 років, потім добавили ще 10 років і він там згинув.

Пізніше тими самими шляхами пішов і я, і вся моя родина.

Ось так я вперше побачив зблизька большевизм. Це було на світанку мойого життя і на початку існування УССР, цебто України, підгорненої під советський режім, кольонізованої червоним московським імперіялізмом.

Пізніше таким кривавим й жорстоким бачив я його все життя там.

III.

Підгорнувши Україну большевизм поставив своїм завданням зденаціоналізувати її, знищити її духово й національно, прагнучи зробити з многонаціонального СССР єдину червону імперію. А через те, що Україна була найбагатшою в СССР республикою й другою по величині після Росії — большевизм прагнув утримати її за всяку ціну. А через те, що добровільно народ того не хотів, то московський большевизм став на шлях провокацій, терору і фізичного винищення цілих людських мас, що й робив впродовж всього свойого панування й робить тепер. Це знищення провадилося в ґрандіозних масштабах, як і личить режімові, опанованому манією великости. Так:

IV.

В 1929-32 року, в так звані „колективізації", большевизм випові війну заможньому селянству гаслом: „знищення куркуля, як кляси". В практиці це означало фізичне винищення кольосальної маси людей, чесних трударів-хліборобів. І насамперед винищення українського селянства. Це знищення „куркуля, як кляси" вдійсності було для нас знищенням України як нації, бо вона на 70% селянська. Під цим гаслом фізичного знищення винищено буквально міліони українського народу. І не т. зв. „куркулів", а бідняків, інтелігентів і робітників.

Бо на Україні це знищення провадилось не в соціяльнім пляні, а в політичнім і національнім. Куркулів знищувано за те, що вони заможні, за те, що вони „куркулі". Бідняків, інтелігентів і робітників знищувано за те, що вони співчували „куркулям", а значить були „підкуркульниками". В цю категорію вносили всіх тих, хто був проти советської влади і колективізації.

Всі ті маси людей приречиних на жертву засилали в сніги Сибіру і далекої півночі, на смерть, де вони й загибали від голоду, холоду і хворіб, позбавлені всіх, навіть найелементарніших людських прав.

Висилали їх ґеть з усім, вириваючи з корінем, цебто зо стариками і маленькими дітьми. А женучи через цілий СССР степами, цькували їх, як тільки могли — живим словом і в пресі. А довівши десь до понурої Печери, чи Мурманську, кидали там на призволяще. Хто не вмер по дорозі, той загибав на місці. Маленьких дітей, що вмирали в дорозі, матері не мали як хоронити й загрібали в снігу без священика і без домовини. А невдовзі й самі лягли тамже.

(Дальше буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Злука жіночих товариств.

В Нюарку, як і в інших наших громадах, існує декілька українських жіночих товариств чи радше гуртків. Всі вони мають одну й тусаму ціль, хоч часто способи їхньої праці дещо відмінні. Кожна організована одиниця знає, що лекше працювати в сильніщій організації, ніж у малій і слабій. Де більше рук, там жвавіша праця, а де праця там і охота до неї. Це добре відчули українки в Нюарку, тому за стараниям двох провідниць, а це голови Культурного Клюбу п-і А. Настюк і голови відділу Союзу Українок п-і М. Настюк постановили злучити свою працю в одно русло, щоб таким чином було їм лекше працювати і щоб їх праця стала видатнішою. Таке рішення злуки жіночих тов., а це Союзу Українок, Культурного Клюбу, Допомогового Комітету і Червоного Хреста запало на зборах 6. лютого 1946 р. На тих зборах назначено наступні збори організаційного характеру, на які запрошено позамісцеві бесідниці, а це п-ю Марію Демидчук і п-у Мілдред Милянович.

На збори прибуло поважне число жінок з усіх товариств, які давніше працювали окремими групами. Збори отворила і ними проводила голова Культурного Клюбу п-і А. Настюк, яка в своїй короткій промові влучно зясувала ціль і користи з такої злуки жіночих сил. Предсідниця звертала присутним увагу, що всі ми в теперішних часах повинні консолідувати нашу працю, а не її дробити. Друга п-і М. Настюк, голова від. Союзу Українок, висказала радість з такого поступу нюарських жінок і взивала їх до співпраці та взаемної пошани. П-і М. Демидчук в своїй промові вказала на важку долю українських жертв війни, яким ми в першу чергу повинні прийти з помочию. Бесідниця, цитуючи слова привіту бувшої голови Союзу Українок, Мілени Рудницької на конвенції Союзу Українок, яка відбулась в Европі в грудні 1945 р., змалювала трагічну втечу українських скитальців з рідних земель та їх страшні переживання в чужих краях. Опісля промовляла п-а М. Милянович, редакторка англійської частини органу Союзу Українок „Наше Життя". Ця молода бесідниця підхопила знаменито над сценою написані слова „Юнайтед ві стенд, дівайдед ві фол". Панна Милянович дала в своїй промові признання жінкам за так знамените і розумне розвязання справи, а це злуки всіх груп в одно велике жіночи товариство. Ще дальше бесідниця заохочувала молодь до співпраці, а старших жінок просила дати молоді розвинути свою діяльність і тим способом виказати свою здібність до громадянської праці.

Потім п-і А. Настюк викликувала представниць поодиноких груп, які в коротких словах давали перебіг своеї праці за останні роки. Присутна на зборах заступниця голови Жіночої Секції Українського Допомоговоог Комітету п-і Ева Ликтей переповіла про працю жіночої секції при пакуванні убрань до Европи для украніських скитальців. Тут годиться згадати ,що в праці, яку виконували жінки в Допомоговім Комітеті, як: збирання, зашивання і чищення убрання, як рівнож у всяких збірках на А. Ч. Х., помагали нашим жінкам п. Т. Каськів і адв. В. Кузьма. Вони своїми радами і вказівками заохочували жінок до праці як рівнож ту працю облекшували. Під теперішну пору ведеться в Нюарку дальше допомогова акція в користь наших скитальців.

Дня 6. березня відбулися перші правильні збори злучених тов. під іменем „Союзу Українок від. 28". До уряду ввійшли: п-і Анна Стрихневич, предсідниця; п-і Анна Геньба, заст. предсідниці; п-і К. Кузьма, рек. секретарка; п-і Р. Дзера, кореcп. секр.; п-і С. Присяжна, скарбничка. До поодиноких секцій ввійшли: до культурної секції п-а К. Бабич і п-і Славук; до допомогової п-і А. Настюк і А. Віник; до Червоного Хреста п-і Янишин і п-і А. Соколовська. Крім цього п-і Марія Гладка і Марія Настюк є вибрані представницями до американської орґанізації, а це Y. W. C. A.

Побажати треба нашим добрим і працьовитим жінкам-патріоткам успіху в їх спільних зусиллях на користь громаді і всьому нашому народови.

Сусідка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Перші квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу, 27. квітня, в годині 7:30 ввечір, в салі У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членів бути приявними на цих зборах, бо є важні справи до вирішення. Контр. комісія дасть звіт за три місяці, а делегат подасть звіт з 21. конвенції У. Н. Союзу. З причини свят Великодня збори переноситься на тиждень пізніше. — П. Сташків, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 112 will not hold its regular meeting on the 21st of April because of Easter Holiday. But will instead hold it on Sunday, April 28, after 2nd and 3rd Masses, in the Church Hall of St. Peter & Paul on College Ave We hope all members wil. come for important matters will be discussed. Our convention delegate will speak. — Eva Lalik, Pres.; Helen Prociw, Treas.; Rose Jacubik, Sec'y.

ТАРЗАН, ч. 1366. Починається пошукування.

Коли Джако поспішив з Петрусем до своєї домівки в печері, діямант випав з подертого коцика.

Годину пізніше Джако заніс Петруся до своєї дивної нової домівки.

Тимчасом у таборі апашів Шарль застав Рену перестрашену, коли вернувся з водою.

„Це сотворіння то тесаме, що має дитину й діяманти" — закликав він. Але я його висліджу.